

Передача повноважень у сфері державної реєстрації, як складова реформи децентралізації в Україні

13 грудня 2015 року набрали чинності Закони України № 834-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та № 835-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі - Закони).

Одним із завдань цих Законів є децентралізація та демонополізація надання адміністративних послуг органами юстиції у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та бізнесу.

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України даних Законів територіальні органи, утворені Міністерством юстиції України в установленому законодавством порядку, припинили надання адміністративних послуг у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Саме з метою створення прозорої та максимально спрощеної процедури надання адміністративних послуг громадянам, децентралізації та демонополізації адміністративних сервісів у сферах державної реєстрації бізнесу та речових прав на нерухоме майно суб'єктами державної реєстрації (окрім політичних партій та інших громадських формувань) визначено виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська та Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, нотаріуси, а також юридичні особи публічного права за умови їх акредитації в установленому порядку.

Відповідно до зазначених Законів за Міністерством юстиції України та його територіальними органами залишилися лише повноваження з:

державної реєстрації обласних, регіональних і республіканських професійних спілок, їх організацій та об'єднань, структурних утворень політичних партій, регіональних (місцевих) творчих спілок, територіальних осередків всеукраїнських творчих спілок, обласних, республіканських Автономної Республіки Крим, Київської та Севастопольської міських організацій роботодавців та їх об'єднань, постійно діючих третейських судів;

контролю за діяльністю у сфері державної реєстрації прав та державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;

розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державних реєстраторів, суб'єктів державної реєстрації прав та прийняття обов'язкових до виконання рішень,

організації роботи з підготовки та підвищення кваліфікації державних реєстраторів.

На сьогоднішній день Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» розширено коло суб'єктів, які наділені повноваженням проводити державну реєстрацію прав, зокрема, це:

1. суб'єкти державної реєстрації прав:

- виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська, Севастопольська міські, районні, у містах Києві та Севастополі державні адміністрації;

- акредитовані суб'єкти;

1. державні реєстратори прав на нерухоме майно, а саме:

- громадянин України, який має вищу освіту за спеціальністю правознавство, відповідає кваліфікаційним вимогам, встановленим Міністерством юстиції України, та перебуває у трудових

відносинах з суб'єктом державної реєстрації прав;

- нотаріус, що наділяється повноваженнями державного реєстратора прав на нерухоме майно, та може здійснювати державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень без вчинення нотаріальної дії щодо такого майна;

- державний виконавець, у разі державної реєстрації обтяжень, накладених під час примусового виконання рішень відповідно до закону.

У свою чергу норми Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» визначають перелік *суб'єктів державної реєстрації у сфері реєстрації бізнесу та громадських формувань*.

До таких суб'єктів відносяться:

- Міністерство юстиції України - у разі державної реєстрації політичних партій, всеукраїнських професійних спілок, їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців; відокремлених підрозділів іноземних неурядових організацій, представництв, філій іноземних благодійних організацій, постійно діючих третейських судів, засновниками яких є всеукраїнські громадські організації, всеукраїнських творчих спілок та їхньої символіки;

- територіальні органи Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі - у разі державної реєстрації обласних, регіональних і республіканських професійних спілок, їх організацій та об'єднань, структурних утворень політичних партій, регіональних (місцевих) творчих спілок, територіальних осередків всеукраїнських творчих спілок, обласних, республіканських Автономної Республіки Крим, Київської та Севастопольської міських організацій роботодавців та їх об'єднань, постійно діючих третейських судів, у разі державної реєстрації громадських об'єднань, їхніх відокремлених підрозділів, громадських об'єднань, що не мають статусу юридичної особи, місцевих та первинних професійних спілок, їх організацій та об'єднань, структурних утворень політичних партій, регіональних (місцевих) творчих спілок, територіальних осередків всеукраїнських творчих спілок, місцевих організацій роботодавців та їх об'єднань, підтвердження всеукраїнського статусу громадського об'єднання;

- виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська та Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, нотаріуси, акредитовані суб'єкти - у разі державної реєстрації інших юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

- органи сільських, селищних та міських рад (крім міст обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення), якщо вони набули повноважень з державної реєстрації інших юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців відповідно до Закону у разі прийняття відповідною радою такого рішення.

Також державну реєстрацію бізнесу здійснюють **нотаріуси та акредитовані суб'єкти**, акредитація яким надана Міністерством юстиції України.

Варто зазначити, що стосовно реєстрації **громадських формувань** необхідно звертатись до відділу державної реєстрації друкованих засобів масової інформації та громадських формувань Управління державної реєстрації Головного територіального управління юстиції в Одеській області що знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Старицького, буд. 10-а.

Отже, основним завданням зазначених Законів є забезпечення громадян правом вільного вибору суб'єкта державної реєстрації. Так, для збільшення конкуренції передано реєстраційні функції не лише місцевій владі, а й приватним нотаріусам та акредитованим суб'єктам. В свою чергу, розширення кола суб'єктів реєстрації безперечно сприятиме й якості надання цих послуг, адже фактично створюється конкурентне середовище в цій сфері.